

Sectorrapport Kinderopvang

JAARCIJFERS 2020

Waarborgfonds
& Kenniscentrum
Kinderopvang

Voorwoord

Voor je ligt het Sectorrapport Kinderopvang over de jaarcijfers 2020. Een rapport met een objectieve en onafhankelijke weergave van de financiële ontwikkeling van de sector Kinderopvang. Aan deze uitgave hebben 170 kinderopvangorganisaties deelgenomen met in totaal 111.751 kindplaatsen dagopvang en 147.081 kindplaatsen buitenschoolse opvang. Daarmee vertegenwoordigen ze een groot deel van de capaciteit in de kinderopvang. Het aantal deelnemers ligt circa 20 organisaties lager dan vorig jaar, hoofdzakelijk doordat in 2020 en 2021 diverse vaste deelnemers zijn overgenomen door een andere kinderopvangorganisatie.

We bedanken de deelnemers voor het inzicht geven in de financiële ontwikkeling van de organisatie. Een groot deel van de organisaties werkt al 17 jaar mee vanuit het belang van onafhankelijk inzicht in de financiële ontwikkeling van de sector.

Inzicht is in het belang van individuele kinderopvangorganisaties om zichzelf te spiegelen met het gemiddeld sectorbeeld. Maar inzicht is ook belangrijk voor het maken van goed overheidsbeleid. Dat er veranderingen aankomen voor de sector is aannemelijk. Er is een breed draagvlak om de toegankelijkheid voor kinderen van niet werkende ouders te vergroten. Er wordt ook gesproken over collectief gefinancierde kinderopvang (ook wel gratis kinderopvang genoemd) voor 2 dagen of meer. De toeslagenaffaire voedt de discussie over het toekomstig systeem van bekostiging. Grote vraagstukken die zorgvuldige afwegingen vragen. Daar is kennis en inzicht voor nodig. De sector kan daar een belangrijke rol in vervullen door transparant en feitelijk informatie te delen.

De gevolgen van de Covid-19 op de korte termijn vallen mee. Dit mede dankzij het snelle optreden van de Rijksoverheid in samenspraak met de sectororganisaties. De compensatieregeling heeft de uitval beperkt en daarmee bijgedragen aan de stabiliteit. Daar waar er zorg was dat ouders blijven thuiswerken en daardoor minder zouden afnemen, valt dat vooralsnog mee.

Het personeelstekort is momenteel de grootste zorg voor de sector. Er zijn landelijk stevige tekorten aan pedagogisch medewerkers. Ook voor de andere functies wordt het lastiger om gekwalificeerd personeel te vinden. Dit leidt tot groepen die gesloten worden en tot hogere kosten, omdat onder andere het inhuren van personeel duurder wordt. Dit tekort is een thema waar op korte termijn oplossingen voor nodig zijn en waarvan de financiële gevolgen in komende sectorrapporten duidelijker zullen worden.

In 2021 hebben we het [kengetallenrapport](#) van het project “Mijn kostprijs” gepresenteerd. Dat rapport is goed ontvangen en we merken een groeiend draagvlak onder kinderopvangorganisaties om te werken aan meer inzicht in de eigen kostprijs. We beseffen ook dat het voor een groot deel van de kinderopvangorganisaties nog een lastige opgave is om dit inzicht goed te organiseren. Middels de benchmarktool, workshops en andere activiteiten zullen we kinderopvangorganisaties blijven stimuleren en ondersteunen.

Het verzamelen en analyseren van de jaarcijfers heeft nu voor de 17e keer plaatsgevonden. We hebben het rapport ook dit jaar weer met veel plezier samengesteld. Zijn er naar aanleiding van het rapport vragen of is er ondersteuning gewenst? Schroom niet en neem contact met ons op!

Utrecht, 11 november 2021

Namens het team van Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang,
Martin van Osch

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Deel 1: Financiële analyse	4
Deel 2: Trendanalyse	6
Benchmark aanvullende vragen	9
Tot slot	11
Formuleblad	12
Colofon	13

Financiële analyse

In de financiële analyse geven we informatie over de gemiddelde financiële positie per 31 december 2020. We presenteren de balans en resultatenrekening en de financiële kengetallen. Om de financiële ontwikkeling te schetsen wordt de informatie telkens vergeleken met de resultaten van de voorgaande edities van het sectorrapport.

Deelnemersprofiel

Voor deze editie van het sectorrapport gaven in totaal 170 kinderopvangorganisaties inzage in hun jaarrekening. De gegevens van een aantal jaarrekeningen zijn niet gebruikt ten behoeve van de representativiteit van het rapport. De onderzoeksgroep omvat 41,6% van het totale aantal kindplaatsen in Nederland. Gezamenlijk vertegenwoordigen de deelnemers 37,4% van de sector qua kindplaatsen dagopvang en 45,5% van de deelnemers qua kindplaatsen buitenschoolse opvang.

Tabel 1. Profiel deelnemers sectorrapporten 2017, 2018, 2019 en 2020

Editie Sectorrapport	2017	2018	2019	2020
Aantal deelnemers	173	222	188	170
Kindplaatsen HEDO	106.284	96.807	98.301	111.751
Kindplaatsen BSO	131.601	120.773	128.405	147.081
Kindplaatsen HEDO + BSO	237.885	217.580	226.706	258.832

Financiële positie

De financiële positie wordt getoond aan de hand van de balans en de resultatenrekening over 2020. De gegevens van 2018 en 2019 zijn toegevoegd ter vergelijking. Alle cijfers worden in percentages van het balanstotaal, respectievelijk de totale baten, weergegeven.

Voor nadere specificatie van de financiële positie is een aantal kengetallen van een trendgroep berekend. Dit betreft de groep deelnemers die alle drie de jaren heeft deelgenomen. Er wordt daarbij dieper ingegaan op de personeelslasten en de huisvestingslasten. Twee onderdelen die een groot aandeel in de exploitatie van de kinderopvang hebben. De definities en gebruikte formules zijn te vinden op de formulepagina.

Balans

Tabel 2. Balans 2018, 2019 en 2020 (procentueel)

(in % van het totaal)	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Activa				Passiva			
Immateriële vaste activa	2,4%	1,6%	1,3%	Aansprakelijk vermogen	48,6%	52,6%	53,1%
Materiële vaste activa	40,0%	38,9%	38,6%	Voorzieningen	4,2%	3,8%	3,3%
Financiële vaste activa	1,8%	1,7%	1,6%	Lang vreemd vermogen	8,7%	5,9%	5,3%
Vlottende activa	8,4%	7,6%	8,2%	Kort vreemd vermogen	38,5%	37,7%	38,3%
Liquide middelen	47,4%	50,3%	50,3%				
Totale activa	100,0%	100,0%	100,0%	Totaal passiva	100,0%	100,0%	100,0%

Door afronding kan de totaaltelling iets afwijken van 100%.

Resultatenrekening

Tabel 3. Resultatenrekening 2018, 2019 en 2020 (procentueel)

(in % van het totaal)	2018 in %	2019 in %	2020 in %
Omzet	95,1%	95,6%	94,0%
Overige opbrengsten	1,4%	1,1%	1,1%
Subsidies	3,4%	3,2%	4,9%
Rentebaten	0,1%	0,0%	0,0%
Buitengewone baten	0,0%	0,0%	0,0%
Totale baten	100,0%	100,0%	100,0%
Personeelslasten	69,2%	70,5%	72,4%
Huisvestingslasten	12,3%	11,1%	11,4%
Afschrijvingen onroerend goed	0,7%	0,7%	0,7%
Afschrijvingen overig	2,3%	2,0%	2,0%
Overige bedrijfslasten	9,8%	10,7%	9,2%
Rentelasten	0,1%	0,1%	0,1%
Rentelasten hypothecaire leningen	0,1%	0,1%	0,1%
Buitengewone lasten	0,0%	0,0%	0,0%
Totale bedrijfslasten	94,6%	95,2%	95,9%
Resultaat voor privé / vennootschapsbelasting	5,4%	4,8%	4,1%
Aandeel derden en privé-onttrekkingen	0,7%	0,4%	0,3%
Vennootschapsbelasting	1,2%	1,1%	0,9%
Resultaat na privé / vennootschapsbelasting	3,5%	3,3%	2,9%
Uitgekeerd dividend	0,4%	0,2%	0,2%

Door afronding kan de totaaltelling iets afwijken van 100%.

Trendanalyse

Kengetallen

De financiële positie van de sector wordt aan de hand van de kengetallen verder gespecificeerd. Deze kengetallen zijn berekend als het gemiddelde van alle individuele kengetallen van de deelnemers die de afgelopen drie jaar hebben meegedaan (de trendgroep) en zonder daarbij rekening te houden met - te 'wegen' naar - omzetgrootte of balanstotaal. Weging heeft wel plaatsgevonden bij het opstellen van de hierboven gepresenteerde balans en resultatenrekening. De hierna volgende kengetallen zijn dan ook niet rechtstreeks te herleiden uit de balans (tabel 2) en resultatenrekening (tabel 3).

Tabel 4. Samenvatting kengetallen 2018, 2019 en 2020

	2018	2019	2020
Gemiddelde Solvabiliteit (%)	22,5	27,3	34,0
Gemiddelde Rentabiliteit (%)	3,3	3,1	3,5
Gemiddelde Liquiditeit	2,0	1,7	1,8
Gemiddelde debiteurentermijn (in dagen)	9,8	8,9	7,9
Gemiddelde aflossingscapaciteit	20,9	9,0	12,3
Gemiddelde huisvestingslasten	11,3	10,8	10,7
Gemiddelde personeelslasten	71,3	72,5	73,4

Solvabiliteit

Kengetal solvabiliteit 34%

De solvabiliteit laat zien in hoeverre de organisatie kan voldoen aan de langtermijn verplichtingen.

De solvabiliteit is eind 2020 6,7% hoger dan in 2019, wat positief is. Onderstaande tabel bevestigt deze positieve ontwikkeling. De aandelen in de onderste twee klassen dalen en dat vertaalt zich in de toename in de klasse met een solvabiliteit van meer dan 20%.

Tabel 5. Spreiding solvabiliteit deelnemers

Solvabiliteit naar %	2018	2019	2020
< 0%	10,6	9,7	7,1
0% tot 10%	5,3	4,4	0,9
10% tot 20%	7,1	9,7	9,7
> 20%	77,0	76,2	82,3

Rentabiliteit

Kengetal rentabiliteit 3,5%

De rentabiliteit geeft het verband weer tussen het financiële resultaat van de organisatie en de omzet. Dit laat zien in hoeverre een organisatie in staat is om haar kosten aan te passen aan haar omzet.

De gemiddelde rentabiliteit van de trendgroep is 3,5%, wat een kleine stijging is ten opzichte van de jaarcijfers 2019 van deze groep organisaties.

86,7% van de trendgroep heeft een positieve rentabiliteit. Een groot deel heeft nog een percentage tussen de 0% en de 3%, hetgeen kwetsbaar is.

Tabel 6. Spreiding rentabiliteit deelnemers

Rentabiliteit naar %	2018	2019	2020
< 0%	15,9	14,2	13,3
0% tot 3%	39,8	41,6	41,5
3% tot 10%	37,2	36,3	37,2
> 10%	7,1	8,0	8,0

Liquiditeit

Kengetal liquiditeit 1,8

De algemeen aanvaarde veilige norm voor liquiditeit is een liquiditeitscijfer van 1 of hoger. Wanneer een organisatie een kengetal van 1 of hoger heeft, kan de organisatie aan haar korte termijn verplichtingen voldoen.

Tabel 7. Uitsplitsing liquiditeit deelnemers

Uitsplitsing liquiditeit	2018	2019	2020
Organisaties met liquiditeit <1	28%	27%	19%
Organisaties met liquiditeit >1	72%	73%	81%

De groep met een liquiditeit kleiner dan 1 daalt, maar is nog steeds 19%. Bij die groep dient nog gewerkt te worden aan een verbetering van het kengetal.

Debiteurentermijn

Gemiddeld debiteurentermijn (in dagen) 7,9

De debiteurentermijn geeft inzicht in het aantal dagen dat organisaties daadwerkelijk moeten wachten op betaling door een klant. Hoe korter de termijn, hoe beter voor de financiële positie van de organisatie.

Een termijn van 14 dagen of minder wordt over het algemeen als bedrijfsmatig verantwoord beschouwd. In 2020 voldeed 89,4% hieraan, wat een beperkte stijging is ten opzichte van 2019 (87,6%).

Aflossingscapaciteit

Gemiddelde aflossingscapaciteit 12,3

De aflossingscapaciteit geeft weer in hoeverre de organisatie in staat is om haar aflossingsverplichtingen na te komen. Bij dit kengetal is alleen gerekend met de organisaties die ook daadwerkelijk een aflossingsverplichting hadden.

Het kengetal is positief. Van de deelnemers met een aflossingsverplichting had 85% een score hoger dan 1. In 2019 was dit aandeel nagenoeg gelijk (83%).

Huisvestingslasten

Kengetal gemiddelde huisvestingslasten 10,7%

Het kengetal wordt berekend op basis van de huisvestingslasten inclusief de afschrijvingen onroerend goed en rentelasten hypothecaire leningen. Daarmee zijn ook de eigenaarslasten meegenomen in het kengetal.

Het kengetal huisvestingslasten is berekend als het gemiddelde van alle individuele kengetallen van de trendgroep en is in 2020 nagenoeg gelijk aan 2019. Van de trendgroep heeft 46% een percentage wat lager ligt dan het gemiddelde van 10,7%.

Personeelslasten

Kengetal gemiddelde personeelslasten 73,4%

Bij de berekening van dit kengetal zijn de privéonttrekkingen meegenomen in de personele lasten.

Het kengetal is ten opzichte van vorig jaar over dezelfde groep gestegen met bijna 1%. Van de trendgroep heeft 56% een kengetal wat boven het gemiddelde van 73,4% ligt.

Financierbaarheid van de sector

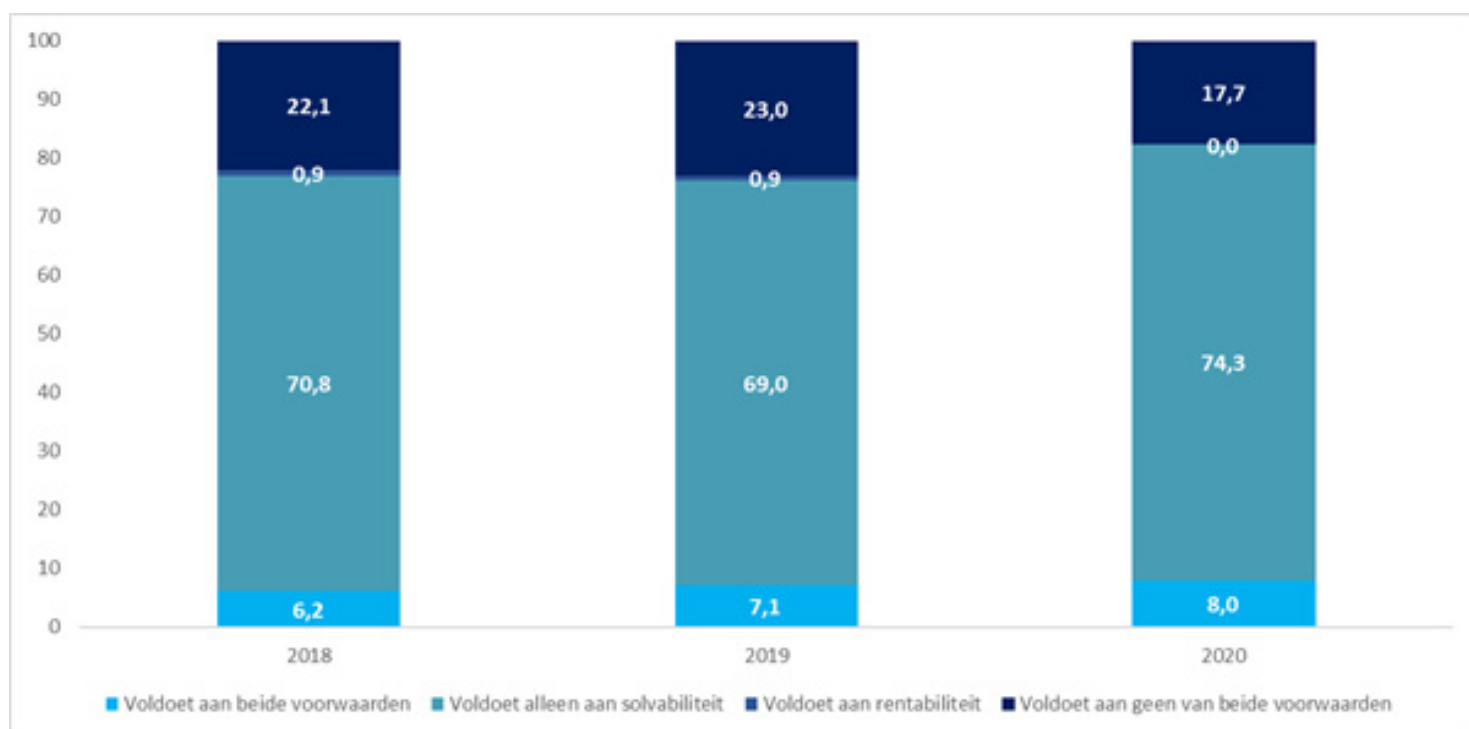
Na jaren van beperkt gebruik van externe financiering zien we in 2020 en eerste helft 2021 weer een toename. Er zijn diverse organisaties die middels externe financiering geïnvesteerd hebben in capaciteit. Dat betreft nieuwe locaties, uitbreiding van bestaande locaties en overname van bestaande capaciteit. Bij dat laatste punt zien we dat de overnameprijzen in de sector het afgelopen jaar fors gestegen zijn ten opzichte van het verleden, hetgeen kinderopvangorganisaties overtuigt om de organisatie te verkopen. Deze overnameprijzen worden terugverdiend uit de exploitatie dan wel door een verkoop van de capaciteit op een later moment.

We zien momenteel een terugval in investeringen vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Diverse organisaties hebben plannen voor uitbreiding stilgelegd, omdat ze de personele invulling niet kunnen realiseren.

Om een beeld van de financierbaarheid van de kinderopvang te verkrijgen, zijn de gemiddelden van de trendgroep vergeleken met wat we reguliere normen noemen (20% solvabiliteit en 10% rentabiliteit). Al vanaf het begin van het sectorrapport wordt bij de weergave van de financierbaarheid van de sector met deze normen gerekend. Individuele kredietverschaffers hebben een eigen normering.

Van de groep deelnemers voldeed 8% in 2020 aan beide genoemde criteria (7,1% in 2019). Het aandeel organisaties wat alleen voldoet aan de solvabiliteitsnormen is gegroeid. Goed nieuws is dat in de trendgroep de financierbaarheid in de afgelopen drie jaar is toegenomen. Toch voldoet nog steeds 17,7% van deze groep niet aan de normen voor solvabiliteit en rentabiliteit.

Grafiek 1. Financierbaarheid van de sector

Benchmark aanvullende vragen

Ten behoeve van extra inzicht zijn aan de deelnemers een aantal aanvullende vragen gesteld. De uitkomsten worden onderstaand weergegeven. Bij elke tabel is het aantal deelnemers wat de vraag beantwoord heeft weergegeven (n=).

1. Wat is de mutatie in uw personele formatie in 2020?

Gedaald	4%
Gelijk gebleven	28%
Gestegen	68%

n=100

2. Was er in 2020 sprake van een wachtlijst?

Nee	34%
Ja, voor de dagopvang	21%
Ja, voor de buitenschoolse opvang	7%
Ja, voor beiden	38%

n=100

3. Neemt u deel in een kindcentrum?

Nee	31%
Ja	69%

n=98

4. Zijn de ruimten in het kindcentrum in eigendom of in huur?

Huur	63%
Eigendom	34%
Beiden	3%

n=64

5. Heeft u in 2020 in verduurzaming geïnvesteerd?

Nee	79%
Ja	21%

n=100

6. Heeft u in 2020 energiebesparende maatregelen getroffen?

Nee	80%
Ja	20%

n=98

7. Deelnemers zijn gevraagd welke verduurzamingsmaatregelen en/of energiebesparende maatregelen men getroffen heeft. Daar kwam onder andere uit voort:

Duurzame materialen op de groep	Nieuwe duurzame panden
Zonnepanelen	Warmtepompen
Afval scheiden (milieustraten op locatie)	Warmte terugwinsystemen
Sedumdak	Buiterterrein
BSO Bus	Led verlichting
Elektrisch vervoer	Isolatie

8. Waren uw resultaten in 2020 hoger of lager dan begroot?

Lager	32%
Gelijk	10%
Hoger	58%

n=99

9. Deelnemers zijn gevraagd naar de reguliere uurprijzen 2021. We geven de antwoorden onderstaand weer in vergelijking met de fiscale uurtarieven 2021.

Dagopvang

Onder of gelijk aan € 8,46	36%
Hoger dan € 8,46	64%

n=92

Buitenschoolse opvang

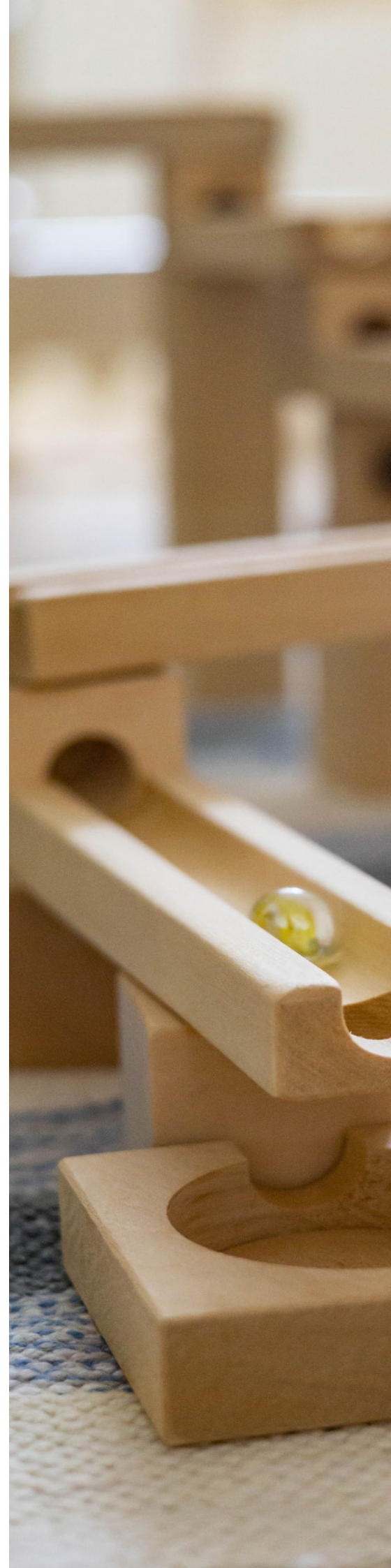
Onder of gelijk aan € 7,27	23%
Hoger dan € 7,27	77%

n=72

10. Heeft u gebruik gemaakt van Covid-19 gerelateerde maatregelen zoals opschorting aflossing, uitstel betaling belastingen en/of de NOW regeling?

Nee	90%
Ja	10%

n=90

Tot slot

De sector Kinderopvang is een vraaggestuurde sector met een maatschappelijke opdracht. Het ondernemerschap is zeker in de periode vanaf de invoering van de Wet kinderopvang sterk verbeterd. Er zijn veel voorbeelden van organisaties die de maatschappelijke opdracht en de vraaggestuurde positie goed weten te verenigen. Voor een aanzienlijke groep organisaties is er nog aandacht vereist op het gebied van de bedrijfsvoering. Er is bij deze groep nog te weinig inzicht in de financiële huishouding en keuzes worden niet altijd voldoende onderbouwd genomen. We zien gelukkig dat er veel animo is voor onze ondersteuning op dat vlak, wat betekent dat steeds meer organisaties er mee bezig zijn.

Onze activiteiten, zoals dit sectorrapport, zijn gericht op het sterker maken van de sector. We zijn als onafhankelijke borgstellings- en kennisorganisatie al ruim 25 jaar actief in het ondersteunen van kinderopvangorganisaties en het bieden van kennis en inzicht. We blijven dat doen en zullen de sector ondersteunen bij de wijzigingen die de komende jaren zullen plaatsvinden als gevolg van de politieke keuzes die gemaakt gaan worden.

Formuleblad kengetallen

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om aan haar langlopende verplichtingen te voldoen en om eventuele toekomstige verliezen op te vangen op een bepaald moment. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter. In het sectorrapport berekenen we dit als volgt:

$$\frac{(\text{Aansprakelijk vermogen} + \text{subsidiebijtelling} - \text{vordering deelneming/DGA}^* - \text{goodwill}) \times 100\%}{\text{Balanstotaal} - \text{goodwill} - \text{vordering deelneming/DGA}}$$

*Directeur Grootaandeelhouder

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding weer tussen het resultaat en de omzet. Dit laat zien in hoeverre een organisatie in staat is om haar kosten zodanig te beheersen dat er een optimaal resultaat vanuit de gegenereerde omzet resteert. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{Toevoeging eigen vermogen} \times 100\%}{\text{Omzet} + \text{overige opbrengsten} + \text{subsidies}}$$

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate een organisatie aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen op een bepaald moment. Met andere woorden: heeft de organisatie voldoende werkkapitaal? De liquiditeitswaarde zou tenminste 1 moeten zijn. Dit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{Vlottende activa} + \text{liquide middelen}}{\text{Vlottende passiva}}$$

Debiteurentermijn

Organisaties hanteren in de regel een betalingstermijn van 14 dagen. De debiteurentermijn geeft inzicht in het aantal dagen dat organisaties daadwerkelijk moeten wachten op betaling door de klant. Hoe korter de termijn, hoe beter voor de financiële positie van de organisatie. De berekening - op basis van de post 'debiteuren' uit de balans - is als volgt:

$$\frac{\text{Debiteuren} \times 365 \text{ dagen}}{\text{Totale baten}}$$

Aflossingscapaciteit

De aflossingscapaciteit is de financiële ruimte die een organisatie heeft om aan haar aflossingsverplichtingen te voldoen. De aflossingscapaciteit is berekend op basis van de toevoeging aan het eigen vermogen plus de afschrijvingen. De aflossingsverplichtingen zijn herleid uit de jaarrekeningen. Een groot aantal kinderopvangorganisaties neemt de aflossingen voor het komende boekjaar op onder de kortlopende schulden. Een uitkomst groter of gelijk aan 1 betekent dat een organisatie aan haar aflossingsverplichtingen kan voldoen. De berekening is als volgt:

$$\frac{\text{Aflossingscapaciteit}}{\text{Aflossingsverplichting}}$$

Colofon

Uitgave, redactie en vormgeving

Stichting Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang

Waarborgfondskinderopvang.nl

Info@waarborgfondskinderopvang.nl

Linkedin.com/company/waarborgfonds-kinderopvang

Facebook.com/waarborgfondsenkenniscentrumkinderopvang

Instagram.com/waarborgfondskinderopvang

Waarborgfonds
& Kenniscentrum
Kinderopvang

In samenwerking met

Brancheorganisatie Kinderopvang

Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang

BOinK

Voor Werkende Ouders

